

Liite 2.

Liite valitukseen:

Lieksan luonnonystävät ry

Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri ry
Kauppakatu 44
80100 Joensuu

Itä-Suomen hallinto-oikeus
Puijonkatu 29A, PL 1744
70101 KUOPIO

Viite: Lieksan ja Nurmeksen kaupunkien Rakennus- ja ympäristölautakunta, Maa-aineslupa 420/2015

Lausunto koskien kivenmurskaustoiminnan aiheuttamaa akustista haittaa ja häiriötä Kolin maisema- ja matkailualueella

Lausunnossa esitetyt asiat perustuvat tietoihin akustisista ympäristöistä, äänen etenemisestä maastossa, matkailuelinkeinoa koskevista asiakastutkimuksista, valituksen liitteenä olevista valokuvista, lupapäätöksessä kuvatusta murskaushankkeen sijainnista ja toiminta-ajasta, sekä kokemuksiin yhteistyöstä kolilaisten matkailijoiden ja matkailuyrittäjien kanssa.

Maa-aineslupapäätöksessä on mainittu luvan hakijan arvio: *Ottamisalueen pinta-ala on 1,5 hehtaaria varastoalueet mukaan luettuna. Hakemuksen mukaan alueelta otetaan 10 vuoden aikana soraa, hiekkaa ja moreenia 105 000 m³tr. Maa-ainesten ottamissyvyys on 0-7 m ja alin ottamistaso +164,45. [...]Kiviaineksen jalostuksen (murskaus) arvioidaan kestävän alle 50 päivää maa-ainesluvan voimassaoloaikana.*

Äänentasa mitataan usein desibeleillä eli ottamalla selvää tuotetun äänen voimakkuus - mitä voimakkaampi ääni sen kauemmas ääni kuuluu. Mahdollisen tuotetun äänen häiritsevyys ei ole riippuvainen vain äänenvoimakkuudesta eli desibeleistä. Lupahakemuksen arviossa ei kerrota toimenpiteessä tehdyn työn ja käytettyjen koneiden tuottaman äänen voimakkuutta, joten tätä ei voi kommentoida.

Äänen eteneminen ja kuuluvuus maisemassa riippuu monista muistakin tekijöistä kuten säästä, kosteudesta, lämpötilan vaihtelusta sekä tuulen suunnasta ja voimakkuudesta. Yksinkertainen ennustettavissa oleva äänen fysiologiaan liittyvä seikka on, että matalataajuiset äänet ovat herkästi kuultavissa maastokohdilla, jotka ovat äänenlähdeä korkeammalla.

On tärkeää huomioida häiritsevien äänien merkitykset ja häiriö matkailijoille, virkistyjille ja asukkaille. Äänimaiseman maisema-arvo siis rikkuu helposti, jos maisemassa kuuluu hallitsevaa ja oletetun luonnonrauhan rikkoutumisesta muistuttavaa ääntä.

Matkailun edellytysten ja asiakastyytyvyyden parantamiseksi on Kolilla käytetty paljon aikaa, rahaa ja energiaa. Yksikin häiriötekijä voi tehdä ponnistelut turhiksi. Luontoon suuntautuva matkailija huomaa, reagoi ja mahdollisesti pettyy ääniin, jotka eivät retkikohteeksi valitun ympäristön äänimaisemaan oletusten ja annettujen lupausten mukaan kuulu.

Yksi äänimaiseman hallinnan väline on yhteisen tilan käytön aikatauluttaminen. Näin mahdollisten häiriöiden aikoja voidaan ennakoida ja käyttäjät voivat sen mukaan suunnitella toimiaan. Tässä mielessä olisi kohtuullista edellyttää, että alueella asuvat ihmiset, siellä toimivat yrittäjät ja vierailijat, saisivat hyvissä ajoin täsmällisesti tietää, milloin tämä haitta ja häiriö esiintyy ja ilmenee. Tällöin häiriölle altistuvat voisivat omalta osaltaan suunnitella toimiaan ja aikansa käyttöä - matkailuyrittäjät palveluitaan, virkistäytyjät retkikohdevalintojaan ja asukkaat arkielämäänsä liittyviä asioita.

Vaikka toiminnanharjoittaja voitaisiinkin velvoittaa ilmoittamaan meluhaitasta etukäteen, jo pelkkä tieto tällaisen häiriötekijän olemassaolosta haittaisi merkittävästi sitä imagoa, jota Kolin kansallismaisemalle ollaan vaivalla ja pitkäjänteisesti koetettu rakentaa. Pahimmillaan tieto murskauksesta voi aiheuttaa vetovoiman mitätöitymisen ja haittaa jopa kymmeneksi vuodeksi.

Kun toimenpidepaikalta on suora näköyhteys Kolin maisemahissille, retkeilypolkujen alkuun sekä Räsävaaran tornille, se tarkoittaa samalla, että paikalla tuotettu murskausääni voi äänen etenemisen kannalta suotuisissa olosuhteissa hyvin edetä ja kuulua häiritsevästi näillä paikoilla, maaston muotojen tai kasvillisuuden sitä vaimentamatta.

Noora Vikman

FT, äänimaisematutkija

Hiljaisuus ja kuunteleminen Pohjois-Karjalan matkailuosaamisen resurssina -hankkeen projektipäällikkö 2012-2015

Helmi Järviluoma-Mäkelä

Kulttuurintutkimuksen professori

Itä-Suomen yliopisto

Hiljaisuus ja kuunteleminen Pohjois-Karjalan matkailuosaamisen resurssina -hankkeen vastuullinen johtaja 2012-2015